

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернігівської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2021 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в I кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернігівської області у I кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують суттєве зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Водночас респонденти прогнозують кращі перспективи розвитку своїх підприємств. Очікується посилення інфляційних процесів та високий рівень девальвації національної валюти.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні високими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 30.8% (найнижчі очікування серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%) (графік 1). У цілому по Україні очікується збільшення обсягів виробництва: баланс відповідей – 5.6%;
- **прискорення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 61.5% респондентів очікують, що інфляція перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 53.8%), у цілому по Україні – 50.7%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **високий рівень девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 92.3% респондентів (у попередньому кварталі – 84.6%) (найвищий показник серед регіонів), у цілому по Україні – 74.4%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 16.7% (у попередньому кварталі – 0.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 12.7%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – 7.7%), у тому числі на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 12.5% (у попередньому кварталі – 28.6%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 18.0% та 14.9% відповідно;
- **обсяг видатків на машини, обладнання та інвентар на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2020 року – «мінус» 7.7%). **Обсяг інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт зменшиться:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%). У цілому по Україні очікується зростання обсягу інвестицій: баланси відповідей – 1.4% та 11.7% відповідно;
- **подальше скорочення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 30.8%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 1.9%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються, стрімкими темпами** (баланс відповідей – 92.3%) та **помірне зростання цін на товари/послуги власного виробництва** (баланс відповідей – 23.1%) (у IV кварталі 2020 року – 76.9% та 38.5% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, вартість трудових ресурсів та конкуренція з боку вітчизняних виробників (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 61.5% та 53.8% відповідно (у IV кварталі 2020 року – 76.9% та 61.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств області нарощувати виробництво, залишається недостатній попит (зазначили 61.5% респондентів) (графік 5).

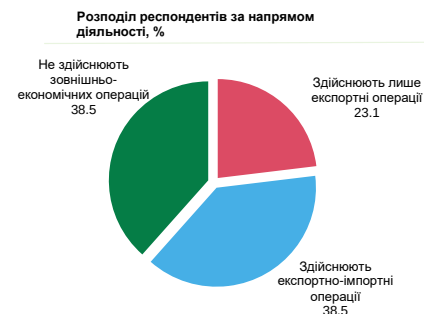
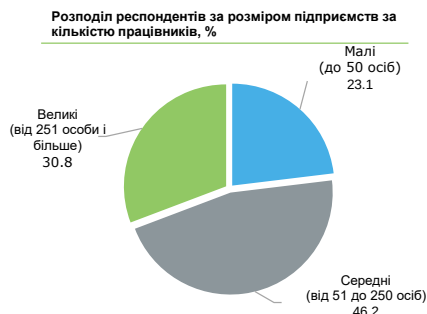
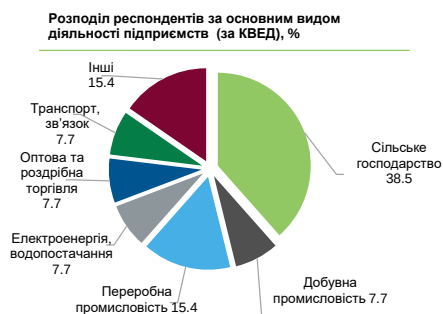
Очікується збільшення потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (33.3% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом пом'якшилися (графік 9). Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають надмірні вимоги до застави та занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

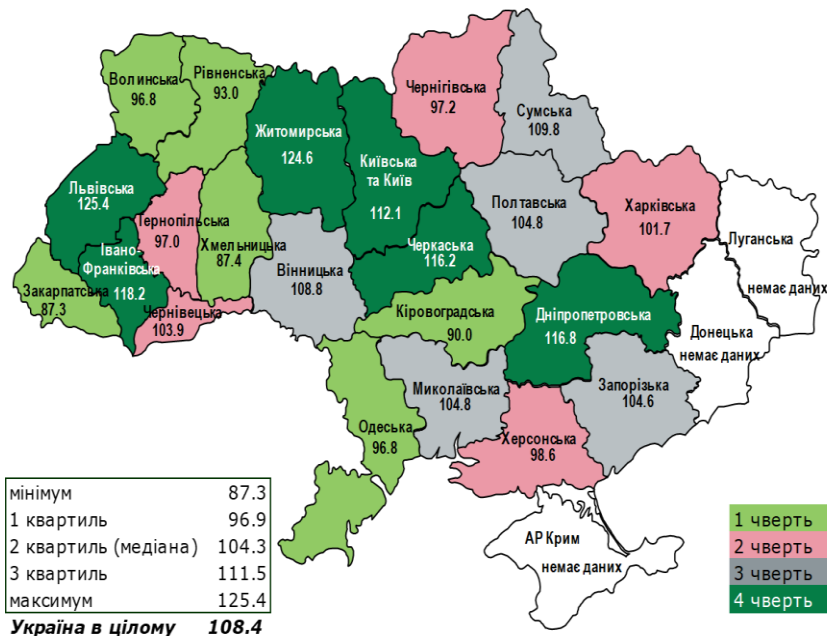
- **поточний фінансово-економічний стан поганий** шостий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 7.7%, (як і в попередньому кварталі), у цілому по Україні – «мінус» 0.7%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва збільшився і є вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 11.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 11.1%);
- **зберігається дефіцит виробничих потужностей.** Підприємства області неспроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (як і у IV кварталі 2020 року).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 05 лютого – 01 березня 2021 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

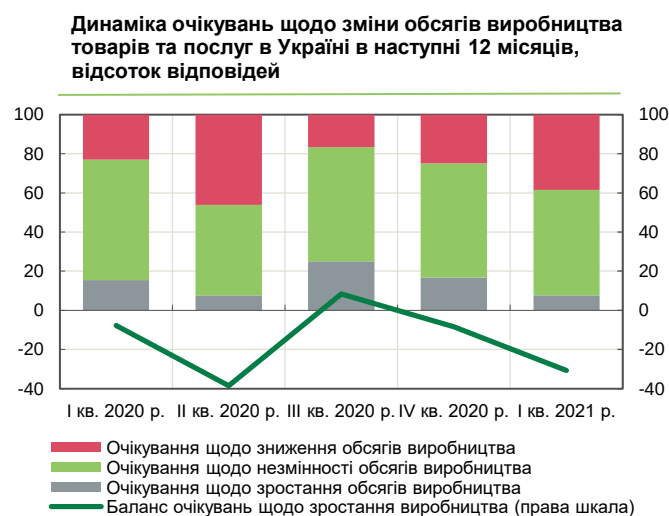
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	0.0	-14.3	0.0	0.0	16.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	-15.4	25.0	7.7	15.4
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-15.4	-7.1	11.1	-8.3	-23.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-14.3	-7.1	0.0	-7.7	0.0
кількості працівників	-28.6	-28.6	-16.7	-30.8	-23.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

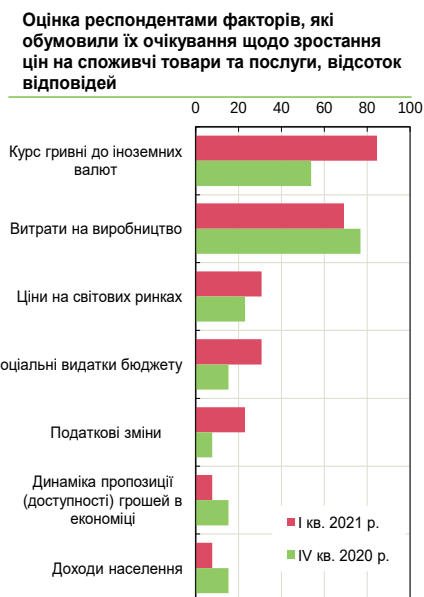
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

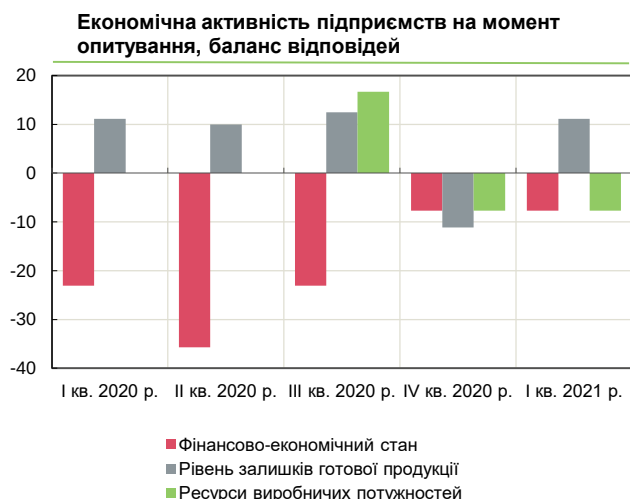
Графік 1

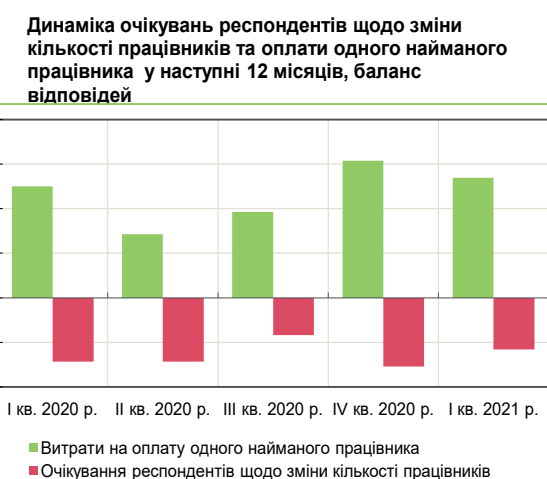
Графік 2

Графік 3

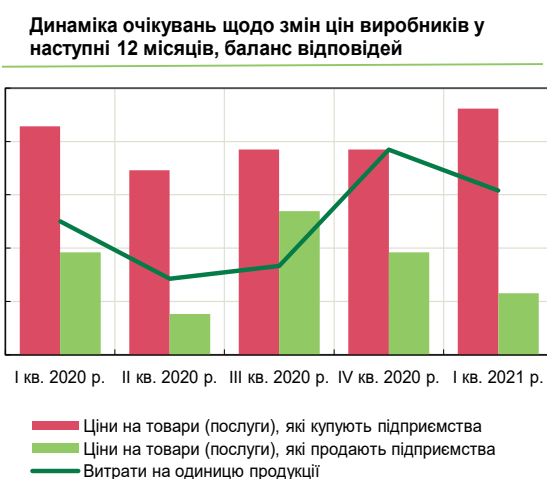
Графік 4

Графік 5

Графік 6

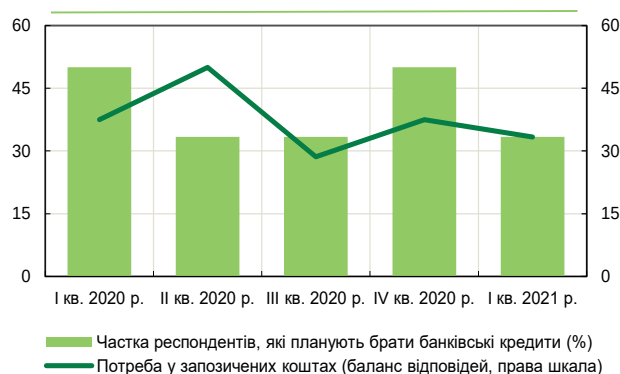
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

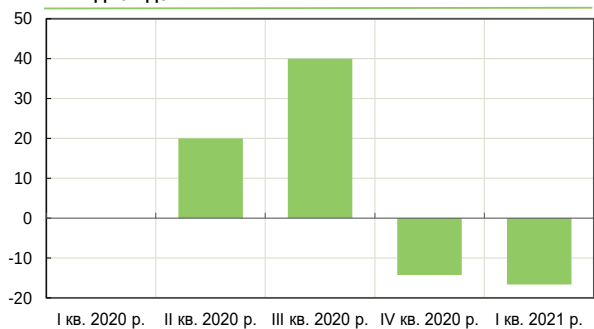
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

